

# OPSİYON SÖZLEŞMELERİ

- **İTHALATÇILAR İÇİN; Alım Opsiyonu (Call Option):** Alıcısına Gelecekte Belirli Bir Periyotta Belirli Bir Miktarda Malı Önceden **Belirlenen Bir Fiyattan Alma Hakkı** Verir.
- **İHRACATÇILAR İÇİN ; Satım Opsiyonu (Put Option):** Alıcısına Gelecekte Belirli Bir Periyotta Belirli Bir Miktarda Malı Önceden **Belirlenen Bir Fiyattan Satma Hakkı** Verir.

# OPSIYON HAKKINI KULLANMAK

- **Kullanım Hakkı**, Opsiyonu Kullanma Hakkını Elde Ettiğimizde, Borsa Kurallarına Uygun Olarak;
  - **Fiziki Teslimat** ile Alma ya da Satma.
  - Fiyatı Sabitlediğimiz Rakam (Kullanım Fiyatı) ve Spot Piyasada Oluşan Rakam Arasındaki Fark İle **Nakit Uzlaş**ı yapabiliyoruz.

# OPSIYON TIPLERİ

- **Avrupa Tipi Opsiyonların** Vade Bitiminden Önce Opsiyonu Alan Yatırımcının Opsiyonunu Kullanamaz.
- **Amerikan Tipi Opsiyonların** Alan Yatırımcının İsteddiği Zaman (Vadesinde veya Vadesinden Önce) Opsiyonu Kullanabilir.
- **Ülkemizde** Kurulan Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası'nda İşlem Gören Opsiyonlar **Avrupa Tipi Opsiyonlardır.**

# OPSIYON KULLANIM FİYATI



- **Kullanım Fiyatı (Exercise Price):** Riski Sabitlemek İsteyen Taraf İçin **Fiyatı Garantilediği** Rakamdır.
- Bu Fiyat Bizim **Riski Kontrol Etmek** İsteddiğimiz Fiyattır.

# OPSIYON PRİMİ



- **Opsiyon Primi** Opsiyonun Fiyatını Temsil Eder. Fiyat Vadeye Kadar Hareket Eder.
- Opsiyonlar Alınıp Satılırken, **Alıcı**, **Sahip Olacağı Hak İçin** Satıcıya Bir Prim Öder.
- Söz Konusu Prim Alıcı İçin **Maliyet** Oluştururken Satıcıya Bir **Gelir** Teşkil Eder.



# OPSIYON SÖZLEŞMELERİ

## TEMEL ÖZELLİKLERİ –1

- Opsiyon Satın Alan Taraf, Söz Konusu Pariteyi Veya Malı **Satın Almama Veya Satmama Hakkı** Vardır.
- Opsiyon Alan Taraf Alım ya da Satım Hakkını **Kazançlı İse Kullanır, Kazançlı Değil İse Kullanmaz.**
- Opsiyon Satın Alan Taraf Bu Özgürlüğün Karşılığında Kendisine Opsiyon Satan Tarafa **Belirli Bir Prim Öder**

# OPSIYON SÖZLEŞMELERİ

## TEMEL ÖZELLİKLERİ –2

- Opsiyon Satan Taraf İse **Yükümlülük** Altındadır. Opsiyon Alanın Hakkını Kullanmak İstemesi Halinde Satan Taraf Yükümlülüğü Yerine Getirmek Zorundadır.
- Opsiyon Satın Alanın, Yani Bizim Riskimiz **Ödediğimiz Primle Sınırlı** İken, Satan Tarafın Yükümlülüğü **Spot Fiyatta Oluşan** Rakam Kadardır.

# OPSIYON VADESİ



- **Opsiyon Vadesi**; Tıpkı Sigorta Sözleşmelerinde Olduğu Gibi, Opsiyon Sözleşmelerinin de **Geçerli Olduğu Bir Süre** Vardır.
- **Opsiyonun Vadesi**, Opsiyon Alıcısının Alma Yada Satma Hakkının; Satıcısının İse Alma Yada Satma Yükümlülüğünün **Hangi Tarihe Kadar** Geçerli Olduğunu Gösterir.



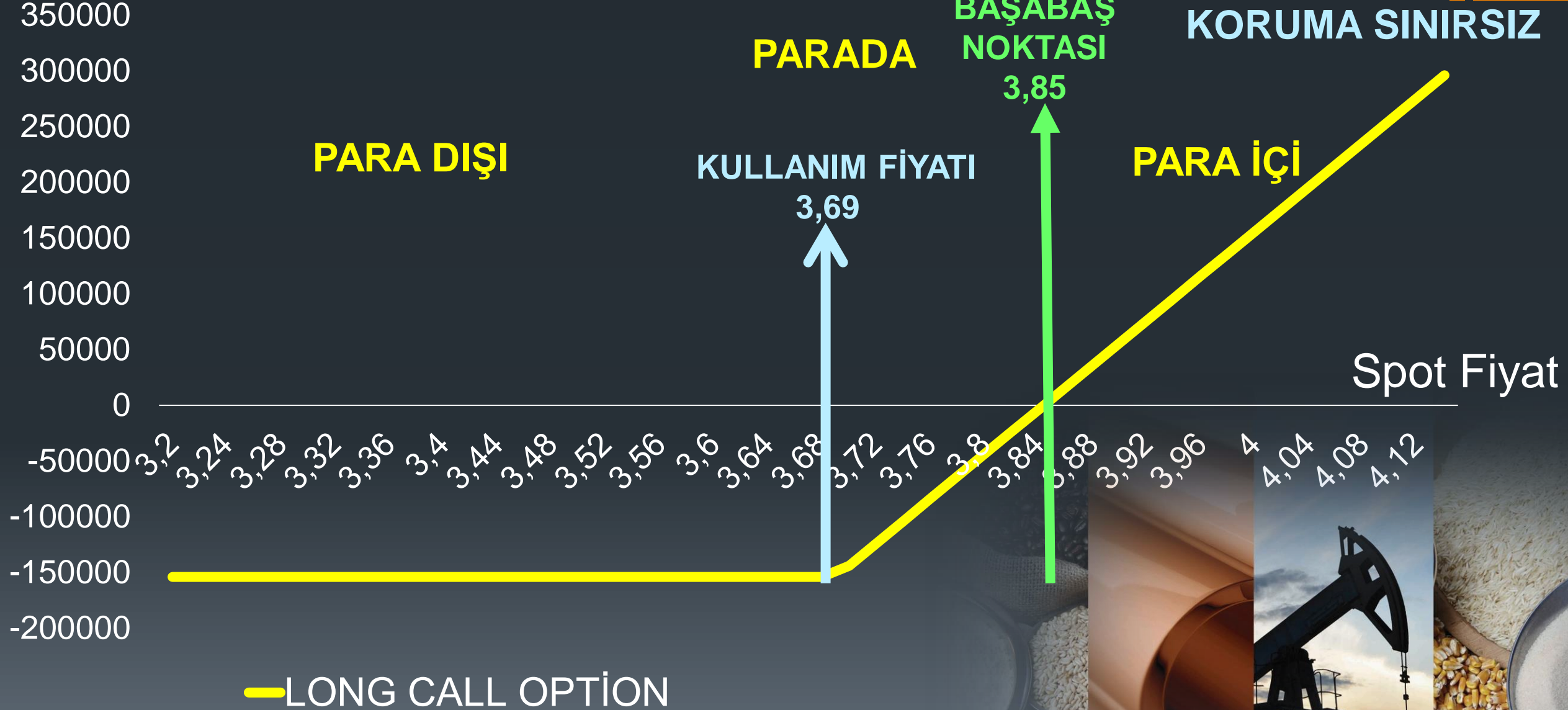
# OPSIYONLARIN ALABİLECEĞİ DURUMLAR

## Alım(CALL) Opsiyonları İçin...

- **Para İçi Opsiyon-Asli Değerli- In The Money (ITM)**  
Dayanak Varlık Fiyatı > Kullanım Fiyatı (**KARDAYIZ**)
- **Parada Opsiyon - At The Money (ATM)**  
Dayanak Varlık Fiyatı=Kullanım Fiyatı (**BAŞABAŞTAYIZ**)
- **Para Dışı Opsiyon-Asli Değersiz –Out of The Money (OTM)**  
Dayanak Varlık Fiyatı < Kullanım Fiyatı (**ZARARDAYIZ**)

# UZUN ALIM (CALL) OPSİYONU K/Z DURUMU

K/Z





# OPSIYONLARIN ALABİLECEĞİ DURUMLAR

## Satım(Put) Opsiyonları İçin...

- **Para İçi Opsiyon (Asli Değerli)- In The Money (ITM)**  
Dayanak Varlık Fiyatı < Kullanım Fiyatı (**KARDAYIZ**)
- **Parada Opsiyon - At The Money (ATM)**  
Dayanak Varlık Fiyatı=Kullanım Fiyatı (**BAŞABAŞTAYIZ**)
- **Para Dışı Opsiyon-Asli Değersiz-Out of The Money (OTM)**  
Dayanak Varlık Fiyatı > Kullanım Fiyatı (**ZARARDAYIZ**)

# UZUN SATIM (PUT) OPSİYONU K/Z DURUMU

K/Z

250000

200000

150000

100000

50000

0

-50000

-100000

PARADA

PARA İÇİ

KULLANIM FİYATI

PARA DIŞI

BAŞABAŞ  
NOKTASI 3,83

3,90 TL

Spot Fiyat

3,64 3,66 3,68 3,7 3,72 3,74 3,76 3,78 3,8 3,82 3,84 3,86 3,88 3,9 3,92 3,94 3,96 3,98 4 4,02 4,04 4,06 4,08 4,1

— OPSİYON ile Elde Edilen K/Z



# OPSIYON FİYATI NASIL OLUŞUR?

## OPSIYONLARIN ASLİ DEĞERİ VE ZAMAN DEĞERİ

- **Asli Değer** = Dayanak Varlık Fiyatı - Kullanım Fiyatı
- Faiz Oranı + Dalgalanma Etkisi = **Ops. Zaman Değeri**
- Opsiyon Değeri(Primi) = **Asli Değer** + **Ops. Zaman Değeri**

# OPSIYONLARIN ASLİ DEĞERİ VE ZAMAN DEĞERİ

## ALIM OPSİYONU

## SATIM OPSİYONU

ANLIK OPS  
DEĞERİ 3,70

3,50 KULLANIM  
FİYATI

1 USDTRY  
3,65

0,05 KR  
ZAMAN  
DEĞERİ

0,15 KR  
ASLİ DEĞER

0,15 KR  
ASLİ DEĞER

ALIM OPS.  
TOPLAM  
DEĞERİ  
0,2

SATIM OPS.  
TOPLAM  
DEĞERİ  
0,2

1 USDTRY  
3,35

3,50 KULLANIM  
FİYATI

0,05 KR  
ZAMAN  
DEĞERİ

ANLIK OPS.  
DEĞERİ 3,30



# SÖZLEŞME BÜYÜKLÜKLERİ



- Dolar/TL Vadeli İşlem Sözleşmesi = **1.000 ABD Doları**
- Euro/TL Vadeli İşlem Sözleşmesi = **1.000 Euro**
- EUR/USD Vadeli İşlem Sözleşmesi = **1.000 Euro**
- Dolar/TL Opsiyon Sözleşmesi = **1.000 ABD Doları**

# OPSIYON PRİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

- **Black Ve Scholes** Adında İki Finans Mühendisi Son Derece Kapsamlı Ve Karmaşık Bir Fiyatlama Modeli Geliştirdiler.

## Asli Değeri Oluşturan Faktörler

- Opsiyonun Tipi (Alım / Satım)
- Dayanak Varlık Fiyatı
- Opsiyonun Kullanım Fiyatı

## Zaman Değerini Oluşturan Faktörler

- Vadeye Kalan Süre
- Dalgalanma Oranı
- Risksiz Faiz Oranı
- Temettü (Sadece hisse senetleri ve hisse senedi endeksleri için geçerlidir)

$$\underline{\text{OPSIYONUN DEĞERİ(PRİMİ)} = \text{ASLİ DEĞER} + \text{ZAMAN DEĞERİ}}$$